

Manj skrbi zaradi prehrane

Pred nedavnim so vse ljubljanske občine sprejele odlok o uvedbi posebnega občinskega davka, s katerim bodo zagotavljale sredstva za intervencije v pridelavi hrane. Davek bodo plačevali delavci iz svojega osebnega dohodka, in sicer po stopnji 0,4 odstotka. S sprejetjem omenjenega odloka si ljubljanske občine zagotavljajo trden vir sredstev za pospeševanje tržno usmerjenega kmetijstva in drugih gospodarskih panog, ki pridelujejo ali predelujejo hrano.

Doslej so bila ta sredstva dokaj razdrobljena, oblikovala so se iz proračunskih viškov občin, ki pa niso zagotavljali niti zadostnega niti rednega vira za krepitev te gospodarske dejavnosti. Ob tem je bilo seveda nadvse težavno kakršnokoli načrtovanje porabe teh viškov, skladno s temi problemi pa se je neogibno zatikalo tudi pri uresničevanju konkretnih akcij.

Seveda je treba povedati, da sprejem omenjenega odloka in oblikovanje posebnega sklada, ki bo gospodaril s sredstvi, ne kaže jemati kot nek časovni mejnik, ki bi času pred sprejetjem odloka odredkal navzočnost intenzivnih prizadevanj za povečanje pridelave hrane in boljše oskrbe mesta z njo. Tako lahko iz poročila o uresničevanju razvojnih programov primarne kmetijske pridelave zasledimo, da so ljubljanske občine v preteklih dveh letih združile s kmetijskimi in kmetijskopredelovalnimi organizacijami več kot 66 milijonov dinarjev in jih usmerile v štirinajst razvojnih programov, ki zadevajo povečanje pridelave mleka, mesa, rib in zelenjave. Do sedaj je polovica teh programov že uspešno uresničeni.

Vsekakor velja med kvaliteta odloka poudariti njegovo dolgoročno naravnost, kar seveda ustvarja še ugodnejše razmere za dogovarja-

nje in usklajevanje razvojnih načrtov med izvajalci t. j. kmetijskimi in prehransko predelovalnimi organizacijami in potrošniki, ljubljanskimi občinami. Že od prej lahko navedemo primere, ko je prav dogovarjanje mesta z investitorji in njegov delež sredstev za zadevno investicijo odločilno vplival na to, da je ploč bil dan zeleni signal za njo. Pričakovati je moč, da bo uspešne-

Lani so Ljubljančani popili 22,5 milijona litrov mleka, pojedli 13.529 ton svežega mesa, 6510 ton mesnih izdelkov in 476 ton rib. Letos naj bi popili za 3% več mleka in pojedli ravno za toliko več svežega mesa, za 6 odstotkov več mesnih izdelkov in za 21 odstotkov več rib.

ga dogovarjanja na podlagi novega odloka v prihodnje še več.

Sicer pa velja o odloku reči, da ne prinaša pravzaprav nič novega, kar zadeva cilje. Gre, kot je bolj ali manj razvidno že iz doslej povedanega, predvsem za novo organizacijsko obliko, ki naj zagotavlja boljše možnosti za uresničitev že znanih ciljev na področju kmetijstva. Tako bodo sredstva sklada za intervencije v pridelavi hrane namenjena zlasti pospeševanju živinoreje

na območju štirih ljubljanskih občin, pri čemer se bodo oprli na domačo krmo, zagotavljanju družbeno organizirane poljedelske pridelave, pospeševanju vzreje in ulovu rib, delovanju kmetijske pospeševalne službe, nadomestilom za del obresti pri sredstvih hranilnokreditnih služb, pospeševanju kmetijske pridelave na hribovitih območjih in zagotavljanju preskrbe mesta z mesom, mlekom in drugimi osnovnimi živili.

Od skupnih sredstev sklada – do konca leta se bo nabralo okoli 120 milijonov dinarjev – bodo 40 odstotkov namenili pospeševalnim akcijam, drugo pa za sofinanciranje razvojnih programov kmetijskih OZD, s katerimi bodo zagotavljali preskrbo mesta z mesom, mlekom in ribami.

Kakšna oskrba se obeta Ljubljančanom v prihodnje, bo nedvomno odvisno od uspešnega in doslednega uresničevanja razvojnih programov. Nedvomno je že ta trenutek na tem področju narejenega toliko, da na primer takšnih mesnih kriz, kot smo jih doživeli pred dvema letoma, ne kaže pričakovati, čeprav hkrati ne kaže pozabljati na nekatere gospodarske okoliščine, ki bodo krojile položaj pri oskrbi s prehranskimi artikli. Gre namreč tudi za gospodarske napore naše skupnosti po večjem izvozu nekaterih kmetijskih proizvodov, ki jih narekuje naša neugodna trgovinska bilanca. Razen tega pa velja opozoriti na zaenkrat še nezadružne procese nagle urbanizacije in oblikovanja velikih mestnih aglomeracij, ki seveda krčijo obdelovalne površine in postajajo veliki potrošniki hrane.

KOPICA NAČRTOV IN ZAGNANO DELO

Tabornikom ne bo dolgčas

Pomlad je pravzaprav obdobje najbolj vnete taborniške dejavnosti. Pripravljajo se na tabore, pa tudi drugega dela je na pretek. Če bi malce pretiravali, bi rekli, da je med medvedki in čebelicami ter seveda med njihovimi starejšimi kolegi (skupaj jih je kakih 750) kot v čebelnjaku.

Vsako soboto in nedeljo se zberejo vsaj posamezni vodi. Veliko je mnogobojev, kjer se pomerijo v različnih spretnostih, ki so si jih pridobili čez zimo. Prvo soboto v aprilu je bil občinski mnogoboj, 18. aprila pa je bil ljubljanski.

Za prvomajske praznike načrtujejo kolesarske izlete v bližnjo okolico, ne bodo pa se tudi izneverili tradiciji, ki jo imajo glede udeležbe po poteh partizanske Ljubljane. Tedaj prirejajo partizanske pohode in potovalne tabore. Že sedem let organizirajo naši taborniki (začel je Zmajev odred) eno od prog množičnega pohoda. Zmajev odred, ki združuje več kot polovico vseh občinskih tabornikov, bo na partizanskem pohodu tudi sodeloval z eno ali dvema ekipama.

Sodelovali bodo tudi v orientacijskem partizanskem mnogoboju za starejše od 15 let, kjer imajo za seboj že lepo bero zmag. Fantje Zmajevega odreda so že štiri leta zmagovalci, dekleta Sivvega volka pa dve. Letos bo mnogoboj v Postojni. Na sporedu bodo tudi številni mnogoboji, v katerih se bodo pomerili mlajši.

Junija se bodo začele intenzivne priprave za tabore, kamor bodo poslali predhodnice, tabori pa bodo julija.

Taborniški odred Sivi volk bo imel svoje tabore v Trenti in Kalu Koritnica, kjer naj bi taborile tri izmene, odred Toneta Tomšiča v Bohinju (ena izmena s 60 ljudmi). Zmajev odred pa bo imel tri tabore s po 40 ljudmi, vendar se še niso odločili kje.

Poleti bodo priredili tudi gozdno šolo in še nekatere izpopolnjevalne tečaje. Avgusta imajo v načrtu nekaj neformalnih počitniških taborov, vendar nobenega ob morju. Konec avgusta bo še tabor za vodnike, ki bo trajal tri do pet dni.

Jesenski urnik bo v glavnem podoben spomladanskemu. Taborniki bodo prirejali izlete, mnogoboje, orientacijska tekmovanja in podobno.

Ne smemo pa pozabiti na Čičev memorial. To je mnogoboj tabornikov iz vseh republik, ki se ga taborniki še kako radi udeležujejo, saj je najtrši preizkus njihovih spretnosti, pa tudi priložnost, da srečajo stare prijatelje iz drugih delov domovine in si pridobijo nove.

Skratka, taborniki so tako polni načrtov, ki jih s svojo zagnanostjo tudi uresničujejo, da bi jim to lahko zavidala tudi marsikatera druga podobna organizacija.

V. K.

ZAKAJ NAM MANJKA SVEŽE ZELENJAVE?

Mrzli rastlinjaki in premalo volje

Marec je najmanj zelen mesec in ni čudno, da se nam hudo toži po zelenjavi. Trgovine so z njo revno založene, na trgu pa navijajo cene, da se gospodinjam kar zavrti v glavi, ko jih pogledajo. Včasih smo si v tem mesecu že lahko privoščili endivijo, cvetačo, celo radič. Zdaj je to postal že skoraj privilegij tistih z debelimi denarnicami. Kaj se dogaja na našem zelenem trgu, o tem smo se pogovarjali s Francem Pozarškom, direktorjem tozda Prehrana pri Emoni.

»Sedemdeset odstotkov zelenjave in sadja dobiva Ljubljana iz drugih republik. Pravzaprav pa zgodnje zelenjave v Sloveniji skorajda ne moremo pridelovati. Zato smo odvisni od drugih. Leto šnje leto je zares revno, kajti že tretjič zapored je pozeba kosila v toplih krajih in uničila več kot polovico zgodnjespomladanskega pridelka.«

Rastlinjake je zaprla nafta

»Kaj je z rastlinjaki, saj jih menda Jugoslavija premore toliko, da bi lahko pridelala zase vso zgodnjo zelenjavo?»

»Ti so postali predragi in večina, na primer v Makedoniji, jih je letos praznih. Zaprla jih je nafta.«

V rastlinjaki so zlahka uspevali paradiznik, blitva, kumare, solata in druge zelenjave že februarja in marca. Na zgodnjo zelenjavo sicer stavijo tudi naše trgovske organizacije, saj večino zelenjave prodajo prav pozimi in zgodaj spomladi, ko so domači vrtnički še pod snegom ali šele v brstenju. Kljub temu pa je nekaj omenjene zelenjave občasno moč dobiti, ker imajo naše delovne organizacije dolgoročne pogodbe s proizvajalci in ne živijo samo od rok do ust.

Tudi malomarnosti ne manjka

»Kvaliteta naše zelenjave je velikokrat prej slaba kot dobra. Včasih ti prodajalke potisnejo v mrežo že napol gnilo solato ali že povsem ovenelo cvetačo. Kaj pravite k temu?»

»Nekdaj smo imeli težave s prevozom, zdaj tega ni več. Tovornjak s svežo zelenjavo naredi nočni skok iz Splita v Ljubljano. S kvaliteto pa so različne težave. Splitski kombinat »Jadro« je na primer eden najbolj solidnih proizvajalcev zelenjave pri nas in od njih kupujemo zares prvovrstno zelenjavo. Na slabšem smo s kmetijskimi zadrugami, vezanimi na kooperacijo, saj se dogaja, da kmetje oddajajo blago slabše kakovosti, medtem ko boljše blago prodajajo sami. Naslednja težava je s prodajalkami. Morda so preslabo plačane, morda niso osveščene, kot bi morale biti, da zelenjave velikokrat ne sortirajo, da jim ni mar za godrnjanje kupcev, da ne morejo dvigniti cene blagu, ki ga je zaradi sortiranja manj.« je razložil direktor Emoninega tozda Prehrana, ki že vrsto let dela na tem področju.

In ker je zelenjave premalo, smo pač prisiljeni, da kupimo, kar je pač

na voljo. Dokler bo tako, se tudi odnos do kupca ne bo izboljšal. A kaže, da se nam obetajo le nekoliko lepši časi, vsaj v Emoni so o tem prepričani. Stavijo na družbeno proizvodnjo zelenjave, ki kane povečati

proizvodnjo za dvajset odstotkov. Zelenjava je pač postala draga in kaže, da se jo splača pridelovati.

Na njivah hiše, ljudje v tovarnah

»Ali se ljubljanska trgovina ozira tudi za proizvajalci na domačih tleh, denimo na Koprskem in Goriškem? Saj so nekdanj toč cveteli vrtovi!»

»Najbolj plodne njive na Primorskem smo skorajda povsem pozidali. Ljudje so se zaposlili v tovarnah in pisarnah, tako da zdaj ni ne zemlje ne delovne sile, ki bi bila pripravljena ukvarjati se z vrtnarjenjem. Vendar vse le ni tako zaskrbljujoče, nekaj se že premika tudi na tem področju. Skupaj s samoupravno interesno skupnostjo za preskrbo Ljubljane se dogovarjamo s proizvajalci v teh krajih.«

Za hrano več sredstev

Seveda je za zdaj še vse ostajalo pri besedah, saj bi za oživitve vrtničarstva v naših toplih predelih domovine morali primakniti precej denarja. Ko bo povsem zaživel zeleni sklad (tudi ljubljanski), bo z vzpostavitvijo dohodkovnih odnosov tudi preskrba z zelenjavo boljša. Dokler pa se kmetom bolj splača gojiti vinsko trto kot peteršilj ali solato, bodo pač gojili prvo. Če bomo hoteli imeti več hrane in tudi bolj kakovostno, bomo morali pač več zanjo žrtvovati, a ne samo na individualni, pač pa tudi na družbeni ravni.

A. ADAMIČ

